

РЕКРЕАЦИОННА ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВРЕМЕТО
В ПЛАНИНСКИТЕ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ

Харалампи Тишков

През последното десетилетие се утвърди още един способ, основаващ се на метода на комплекснолиматичния анализ, който цели получаване на пълна характеристика на времето с оглед по-пълно задоволяване рекреационните потребности на трудещите се. Касае се за преценка на състоянието на времето предимно през деня с оглед обективните възможности за максимален по продължителност престой на открито на практически здрав човек.

Като основа се използват 16-те различни класа време, посредством които се характеризира климатът на нашата страна. По-нататък на базата на конкретните показатели за температура и влажност на въздуха, на облачността и условията за слънчево греене, както и на наличието или отсъствието на такива метеорологични явления, които оказват пряко или косвено физиологично въздействие върху човека, се извършва своеобразна класификация на времето от рекреационна гледна точка. В това се заключава същността на този нов способ. И така на базата на вече споменатите показатели времето през денонощието, изхождайки преди всичко от неговата характеристика през деня, се подделя на три основни групи: „Време без ограничения за максимален по продължителност престой на практически здрав човек на открито“ („БО“); „Време с частични ограничения за продължителен престой на открито“ („ЧО“) и „Време с ограничения“ за такъв престой („О“).

На основата на разработките на Иличева (1971), на Альошина (1974, 1980), на Альошина и Горин (1975) и на Альошина и Иличева (1975) в Централния научно-изследователски и-т по Курортология и физиотерапия (ЦНИИКиФ) — Москва, и на някои други научни и проектантски организации на СССР, имащи отношение към въпросите на рекреацията, бе създадена схема, по която се извършва рекреационна оценка на времето. Тази именно схема, частично видоизменена с оглед особеностите както на климата на нашата страна, така и на самото приложение на метода на комплексно-лиматичния анализ у нас, бе приложена за анализ и степенуване пригодността на времето в планинските райони на България за целите

Топла част на годината

Обща облачност (в десети)	Влажност (%)	Средна денонощна температура						
		> 27,4°	22,3-27,4°	17,5-22,4°	12,5-17,4°	7,5-12,4°	2,5-7,4°	0,0-2,4°
Малко облачно (I, II, III кл.)	ден <7/10	0-20	0	Б0				
		21-40	0	40	Б0	Б0		
	нощ <7/10	41-60	40	Б0	Б0			
		61-80	Б0					
Обл. през деня (IV кл.)	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0			40
		21-40	40	Б0		Б0		
	нощ <7/10	41-60	Б0	Б0				40
		61-80	Б0					
Обл. през нощта (V кл.)	ден <7/10	0-20	0	Б0			Б0	
		21-40	0	40	Б0	Б0		
	нощ 7-10/10	41-60	40	Б0	Б0			Б0
		61-80	Б0					
Мрачно (VI и VII кл.)	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					
	ден 7-10/10	0-20	0	40	Б0	Б0		
		21-40	40	Б0	Б0			
	нощ 7-10/10	41-60	Б0	Б0				
		61-80	Б0					

Студена част на годината

N° на класа време		VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
Знак на м-рама	средна денонощна температура	-	+	0 go -2,4	-2,5 go -7,4	7,5 go -12,4	-12,5 go -17,4	-17,5 go -22,4	≤ -22,5
	максимална	+	+	отрицателна					
	минимална	-	-	отрицателна					
Вятър (m/s)	< 4	Б0			40		0	0	
	4 - 6	Б0			0		0	0	
	7 - 8	40			0		0	0	
	IV 9	0			0		0	0	

на рекреацията. Самата схема, както и легендата, изясняваща нейното приложение, могат да се видят на фиг. 1

Според тази схема в качеството си на лимитиращи продължителния престой на открито метеорологични явления са предвидени: вятър със скорост над 9 м/сек, интензивна гръмотевична дейност, прашни бури, продължителен валеж от дъжд, сняг или смесени валежи, виелица, поледица и мъгли в продължение на повече от 3 часа през светлата част на денонощието и т. н. При наличието на едно или повече от така изброените явления, независимо от общата рекреационна оценка на установения през дадено денонощие клас време, този ден се приема за неблагоприятен за рекреация.

Извършеният по тази схема анализ на състоянието на времето в Стара планина, в Средногорската (Преходна) и Рило-Родопската планинска област разкри съществуването както на някои по-обща, така и на отделни специфични особености на местното време с оглед ролята му на рекреационен ресурс. Към изводите от по-общ характер принадлежи утвърждаването на известния факт, че и в планинските райони, както в низините, най-често пригодно за

Фиг. 1.

1 — без ограничения за продължителен престой на практически здрав човек на открито (според предвидените в схемата параметри); 2 — с частични ограничения за продължителен престой на открито. Освен отбелязаните в схемата параметри още и при наличие на IV^b кл с валеж между 1 и 10 мм през деня, както и при I—XII кл с вятър със скорост 7—8 м/сек; 3 — с ограничения за продължителен престой на открито. Освен отбелязаните в схемата параметри още и при следните случаи: IV^b и V^b кл — с облачност 7/10 и валеж > 1,0 мм през деня; I—XII кл. — при скорост на вятъра > 9 м/сек и XIII кл. — с вятър > 4 м/сек; Всички класове време, свързани с падане на продължителен мокър сняг и сняг с дъжд, при наличие на поледица, виелица, силна гръмотевична буря и продължителна мъгла; 4 — Случаи с вятър независимо от класа време. I+II — Силно и Умерено засушливо време; III — Малко облачно, незасушливо време; IV^a — облачно през деня без валеж (IV^a) и с валеж (IV^b); V^a — облачно през нощта без валеж (V^a) и с валеж (V^b); VI — мрачно през цялото денонощие, без валеж; VII — мрачно през цялото денонощие, с валеж (валежно време); VIII — време с положителен преход на температурата през 0°; IX — Време с отрицателен преход на температурата през 0°; X — Слабо мразовито време; XI — Умерено мразовито време; XII — Значително мразовито време; XIII — Силно мразовито време; XIV — Много силно мразовито време; XV — Жестоко мразовито време

Légende:

1 — Séjour prolongé illimité en plein air de l'homme en bonne santé (d'après les paramètres prévus dans le schéma). 2 — Séjour prolongé avec limitations partielles en plein air. Outre les paramètres de schéma, plus temps gras de la classe IV^b avec précipitations de 1 à 10 mm pendant le jour, ainsi que lors du temps des classes de I à XII avec vent de 7 m/s de vitesse. 3 — Séjour prolongé avec limitations en plein air. Outre les paramètres du schéma plus les classes du temps IV^b et V^b, en partie respective du jour, avec précipitations de 10,1 mm, VIII et IX classes — temps nuageux 7/10 avec précipitations 1,0 mm pendant le jour; I—XII classes avec vitesse du vent 9 m/s et XIII classe — 4 m/s. Toutes les classes de temps liées à une chute de neige moillante prolongée et de pluie mêlée de neige, au cas de verglas, tempête de neige, orage fort ou brouillard prolongé. 4 — Cas du temps à vent n'importe la classe du temps. I+II — Période de sécheresse modérée et forte. III — Temps peu nuageux pas sec. IV^a — Temps nuageux pendant le jour (IV^a) sans précipitations et (IV^b) avec précipitations. V^a — Temps nuageux pendant la nuit (V^a) sans précipitations et (V^b) avec précipitations. VI — Temps gras pendant les 24 heures, sans précipitations. VII — Temps gras pendant les 24 heures, avec précipitations. VIII — Temps à transition par 0° de la température positive. IX — Temps à transition par 0° de la température négative. X — Temps à gel faible. XI — Temps à gel modéré. XII — Temps à gel considérable. XIII — Temps à gel fort. XIV — Temps à gel très fort. XV — Temps à gel cruel.

Таблица I

Категоризация на времето според рекреационната му стойност

(Честотата — в % от дните на съответния месец)

ПУНК Т	Надм. височина (м)	Януари			Април			Юли			Октомври		
		БО	ЧО	О	БО	ЧО	О	БО	ЧО	О	БО	ЧО	О
		Старопланинска област											
Люляково	217	46,1	16,8	37,1	54,3	15,7	30,0	69,0	12,6	18,4	67,1	15,5	17,4
Елена	329	45,8	18,1	36,1	56,6	11,7	31,7	71,3	12,9	18,0	71,3	12,9	15,8
Враца	348	43,5	20,0	36,5	52,0	17,3	30,7	59,0	14,2	26,8	65,2	8,7	26,1
Ботевград	350	38,4	22,3	39,3	44,7	14,7	40,6	63,5	11,7	24,8	58,4	14,7	26,9
Габрово	392	61,6	13,2	25,2	53,3	11,7	29,0	67,7	13,5	18,7	75,8	7,1	17,1
Вършец	394	44,2	16,5	33,3	52,3	15,4	32,3	69,4	12,2	32,3	65,2	7,1	27,7
Берковица	405	58,7	8,7	32,6	59,3	8,0	32,7	70,6	8,7	20,7	74,8	2,3	22,9
Троян	422	68,1	8,4	23,5	59,0	11,0	30,0	70,3	10,0	19,7	79,0	6,8	14,2
Искрец	525	56,5	19,7	23,8	54,0	17,3	28,7	65,8	18,1	16,1	76,1	9,7	14,2
Котел	530	37,7	18,8	43,5	50,4	16,3	33,3	64,2	17,4	33,3	63,9	13,9	22,2
Белоградчик	545	56,1	15,8	28,1	67,7	18,1	26,7	67,7	18,1	14,2	67,1	8,1	24,8
Сини камъни	1040	32,5	20,2	47,3	43,2	21,6	35,0	52,9	28,1	19,0	48,1	25,8	26,1
Шешкинград	1145	55,9	12,4	31,7	61,7	13,7	24,6	76,0	9,7	14,3	76,8	9,3	13,9
Х. Беклеме	126	31,6	15,2	53,2	33,7	18,8	47,5	50,2	14,7	35,1	43,4	10,8	45,8
Вр. Столетов	1270	19,9	9,1	71,0	22,3	19,0	58,7	53,2	17,0	29,8	40,6	12,9	46,5
Х. Партизанска	1300	39,1	16,8	44,1	41,1	16,7	42,2	63,1	13,3	23,6	56,3	8,6	35,1
Петрохан	1400	38,4	15,5	46,1	37,3	13,1	43,6	64,5	11,0	24,5	50,5	12,5	37,0
Х. Амбарница	1487	32,0	13,2	54,8	35,7	13,7	50,6	47,1	18,4	34,5	43,2	15,4	41,6
Х. Рай	1650	48,4	10,3	41,3	60,6	10,5	28,9	60,2	10,8	29,0	64,8	8,5	26,7
Вр. Мургащ	1692	3,5	3,9	92,6	5,7	6,3	88,0	9,7	16,5	73,8	6,8	9,7	83,5
Х. Мазалат	1734	33,5	8,4	58,1	29,0	13,7	57,3	47,3	15,1	37,6	42,3	11,8	45,9
Х. Бенковски	1800	41,9	17,9	40,2	38,4	16,3	45,3	50,3	20,3	23,4	57,8	14,5	27,7
Вр. Ботев	2376	8,1	6,5	85,4	4,0	9,7	86,3	18,4	15,8	79,3	18,4	15,8	65,8
Средногорска област													
София	550	44,2	26,8	29,0	52,7	14,7	32,6	61,6	18,8	20,3	65,8	14,2	20,0
Ихтиман	673	47,1	25,8	27,1	55,3	19,0	25,7	65,5	18,4	16,1	63,6	20,3	16,1
Вакарел	860	43,3	21,6	35,1	51,7	15,3	33,0	63,4	17,1	13,5	72,9	11,0	16,1
Копривница	950	45,5	22,6	31,9	54,0	14,3	31,7	68,1	12,6	19,3	66,8	14,2	19,0
Х. Селимица	1305	54,6	15,8	30,1	60,0	8,3	31,7	74,2	12,1	13,7	75,5	7,0	17,5
Вр. Братия	1468	28,7	8,1	63,2	45,4	12,5	42,1	60,3	9,7	30,0	51,0	14,2	34,8
Х. Богдан	1500	52,9	11,0	36,1	61,0	12,7	26,3	64,2	16,8	19,0	68,1	10,6	21,3
Черни връх	2285	4,2	1,3	94,5	5,7	4,6	89,7	13,5	13,9	72,6	10,6	13,3	76,1
Рило-Родопска планинска област													
Харманли	78	48,1	22,6	23,3	52,3	16,7	31,8	69,7	15,8	14,5	63,6	20,6	15,8
Кърджали	241	44,2	26,4	29,4	56,4	15,3	23,3	71,9	14,2	13,9	67,4	12,3	20,3
М. Търново	324	44,2	15,8	40,0	54,0	13,0	33,0	79,7	10,0	10,3	62,9	13,9	23,2
Пещера	452	59,7	11,3	29,0	62,4	11,3	26,3	72,3	15,2	12,5	72,5	10,6	17,4
Кюстендил	520	48,1	28,1	23,8	63,3	9,0	21,7	75,8	9,4	14,8	76,1	8,4	15,5
Велинград	752	55,8	25,8	18,4	63,4	12,3	24,3	77,1	8,7	14,2	73,6	10,3	16,1
Банско	918	55,5	14,8	29,7	61,0	12,0	27,0	71,9	14,8	13,3	72,6	7,4	20,0
Самоков	1031	51,3	21,6	27,1	55,7	16,3	28,0	74,2	11,6	14,2	74,2	11,6	15,2

Продължение на таблица I

Рило-Родопска планинска област													
Чепеларе	1100	61,3	13,9	24,8	57,7	15,0	27,3	67,1	18,1	14,8	69,1	9,0	21,9
Бойково	1106	31,3	6,8	61,9	35,0	15,0	50,0	55,8	19,4	24,8	49,6	13,9	36,5
Батак	1123	50,0	19,5	30,5	57,3	14,3	28,4	69,4	15,3	14,8	62,3	15,2	22,5
Рилски манастир	1130	58,9	10,9	30,2	57,5	13,8	28,7	64,1	19,0	6,9	70,6	8,9	20,5
Смолян	1177	42,9	21,6	35,5	44,7	21,3	34,0	62,6	18,7	18,7	60,6	12,3	27,1
Говедарци	1184	69,9	8,6	21,5	67,5	9,2	23,3	75,5	10,0	14,5	81,9	4,6	13,5
Доспат	1200	59,7	15,3	25,0	50,7	19,3	30,0	64,9	17,6	17,5	64,5	16,5	19,0
Х. Попина лъка	1230	58,2	6,8	35,0	71,7	7,2	21,1	81,1	8,8	10,1	84,3	5,1	10,6
Боровец	1264	50,7	11,9	37,4	59,7	9,0	31,3	72,9	10,0	17,1	63,2	10,0	17,1
Юндоло	1383	56,5	10,0	33,5	61,0	9,3	29,7	71,3	12,2	16,5	73,5	9,7	16,8
Беглика	1522	53,0	11,5	35,5	46,2	13,3	40,5	65,7	14,5	19,8	59,7	12,1	28,2
Семково	1560	61,3	10,5	28,2	66,7	5,0	28,3	75,8	12,1	12,1	79,2	4,7	16,1
Х. Персенк	1762	34,4	10,8	54,8	31,3	11,0	57,7	49,3	12,5	38,2	39,2	12,7	47,9
Ситняково	1742	63,2	12,9	23,9	64,7	9,0	26,3	74,8	8,7	16,5	75,8	5,5	18,7
Х. Мусала	2393	46,5	12,9	40,6	43,5	14,6	41,9	60,9	9,2	29,9	64,9	10,2	24,9
Вр. Мусала	2925	4,7	6,8	88,5	9,3	8,9	81,8	11,6	18,7	69,7	17,7	19,1	63,2

рекреационни цели е времето през лятото и есента. При по-подробното разглеждане на конкретните данни обаче се вижда, че през различните сезони в отделните планини и на различни хипсометрични нива са налице и отклонения, които трябва да се имат предвид при организирането на рекреационната дейност конкретно по места.

Да започнем със Стара планина през зимния период. От данните на табл. I проличава, че, общо взето, относително най-често време от категорията „БО“ (без ограничения) може да се наблюдава в хипсометричния пояс 400—1100 м, т. е. в нископланинския хипсометричен пояс в малко по-широки от официално определените му граници (600—1000 м). На тази височина почти всички анализирани пунктове показват средна честота на тази категория време на около 60% от дните на януари. Изключение в това отношение прави Котел (530 м), в който делът на дните с време от категория „БО“ е твърде нисък — средно 38%. Това отклонение може да се обясни с честите за района на този град през зимата приземни термични инверсии, свързани не само с относително по-ниски температури, но и с наличие на мъгли и други неблагоприятни за рекреация явления.

На юг от Стара планина, в обсега на Средна гора и Подбалканските полета, по-голяма честота на случаите с време от категория „БО“ през зимата се наблюдава не в указания нископланински хипсометричен пояс, а в среднопланинския. Така, докато в нископланинския пояс средната честота на случаите с такова време е около 45%, в среднопланинския пояс (1000—1600 м) тази честота е, общо взето, над 50% от дните на януари.

В Рило-Родопската планинска област се повтаря положението, наблюдавано в Средногорието. Твърде често, средно около 50—60% от дните на януари, с такова време се характеризира нископланинският пояс, докато с около 60—65% (Говедарци 70%) се характеризира среднопланинският пояс. С най-малка честота (пониска от 45%) се характеризират земите, попадащи в хълмистия пояс (200—600 м). Подобно положение се констатира и по отношение земите в подножието на Стара планина попадащи в хълмистия хипсометричен пояс.

Като имаме пред вид изключенията в положителна и в отрицателна насока от тези общи правила, изводът, който може да се направи в това отношение, е, че намалената честота на абсолютно благоприятното за рекреация време през зимата в нископланинските и хълмисти крайпланински земи на България се дължи преди всичко на влиянието на често обхващащите ги приземни термични инверсии. Като правило оставащите извън обсега на тези инверсии земи, а те попадат преди всичко в среднопланинския пояс, и отделни склонови станции от нископланинския и хълмист пояс показват, общо взето, по-благоприятно и подходящо за рекреация време.

По-малък е дялът на времето от категорията „БО“ и по високите склонове на нашите планини. Както се вижда от данните на табл. 1, разположените на височина над 1600 м планински склонове показват честота на дните с време от категория „ВО“ средно през около 30—40%. В отделни случаи, както е при някои върхови станции, този дял е по-малък и от 10% от дните на януари. Това естествено се дължи на по-суровите условия, които предлага високопланинският климат.

Със съответен дял в общата структура на планинския климат се характеризират и дните, времето, в течение на които се категоризира като такова от групата „ЧО“, т. е. с частични ограничения за продължителен престой на практически здрав човек на открито. В обсега на Стара планина през зимата те характеризират средно между 10 и 20% от дните на януари. По такъв начин заедно с дните, категоризирани като такива без ограничения (БО), общо през този сезон се оказва, че в Стара планина през зимата е осигурен един минимум от 60—70% от дните, през които може да се извършва рекреация на открито. За разлика от Стара планина в обсега на Средна гора и по-точно на Подбалканските полета честотата на дните с частични ограничения е по-голяма от 20%. Подобно положение се констатира и по отношение на земите, разположени в подножието на Рило-Родопския масив, докато в нископланинския пояс. тяхната честота е между 15 и 25%, а в среднопланинския — общо взето, около 10%.

На този именно фон може да се разглежда и непригодното за рекреация време — това, което се квалифицира като време, ограничаващо възможността за продължителен престой на открито („О“).

През зимата в Стара планина неговият дял, както личи от данните на табл. 1, е най-голям във високопланинските райони — средно над 50%, а на отделни върхове, като Мургаш, Ботев и др., главно поради бурните ветрове и виелици там, то достига до 80—90%. С 30—40% от дните на януари се характеризират среднопланинските склонове на Стара планина, но на редица места този процент е почти двойно по-нисък. Това се дължи главно на по-благоприятните преди всичко локално-климатични условия. За Средногорско-Подбалканската област дялът на тази категория време е средно около 30%, ако изключим отделни върхове като например Братия и Черни връх, където този процент е два до три пъти по-висок. В Рило-Родопската област средната честота на времето, диктуващо ограничен престой на открито през зимата, е около 25—35%.

През пролетта поради, общо взето, по-променливото време, което като правило обхваща целия вертикален профил на българските планини, много големи различия между отделните хипсометрични пояси по отношение пригодността на времето в тях за рекреация не се наблюдават. Така дялът на дните от категория „БО“ през април във всички български планини с изключение на най-високите им билни части е средно около 50—60%, на дните от категория „ЧО“ — между 10 и 20% и от категория „О“ — около 20—30%. Разбира се, и в този случай положението на нещата в много отношения зависи главно от конкретното влияние на местните физикогеографски условия и преди всичко на характера на релефа.

Като обща тенденция за пролетния сезон заслужава да се отбележи видимото намаляване в сравнение със зимата на дела на времето с частични ограничения („ЧО“) и на това с ограничения („О“). Това намаление напълно компенсира относителното увеличаване дела на дните с време без ограничения („БО“).

Тази тенденция през лятото се реализира вече като свършен факт. Както се вижда от данните на табл. 1, през летния сезон (юли) дните с време, недопускащо ограничения („БО“) за продължителен престой на открито, в почти всички планини и хипсометрични пояси без най-високите, върхови земи вече характеризират между 60 и 70% от времетраенето на летните месеци. Даже на вр. Ботев през юли то достига 18%, на Черни връх — 13—14% и на вр. Мусала — 12%. Разбира се, тази благоприятна обстановка се осигурява за сметка на още по-значителното снижаване дела на дните с време от категориите „ЧО“ и „О“. Както се вижда от данните, тяхното участие в структурата на планинския климат е сведено в първия случай до 10—15%, а във втория, т. е. при времето с ограничения, до 20—30% — в Стара планина и до 15—20% — в останалите планини, разположени на юг от Стара планина. С това се подчертава явно по-благоприятните за туризъм и рекреация условия на времето през лятото по южните български планини, отколкото по Стара планина.

Положението през есента също е твърде благоприятно — малко по-неблагоприятно, отколкото през лятото, но значително по-благоприятно в сравнение с пролетта. Така, както това добре личи от конкретните данни, средната честота на дните с време от категория „BO“ е около 60% (в много случаи и 70%) почти във всички български планини. Средният дял на времето от категория „CO“ е около 10—15%, някъде и под 10%, а на времето от категория „O“ — 15—25%.

Изобщо оказва се, че есента в сравнение с пролетта е с почти 1/3 повече благоприятни за рекреация дни. Това се дължи на по-стабилното време през този сезон, както и на благоприятната „инерция“ от летния сезон. През пролетта, обратно — и времето по-нестабилно, и инерцията от зимата е по-неблагоприятна, което в планинските райони е много по-силно подчертано, отколкото по-ниските равнини.

Тези въпреки и все пак общи изводи за рекреационната стойност на времето в течение на годината, основаващи се на физиологичното въздействие на времето върху човешкия организъм, дават възможност за по-равномерно разпределение на туристопотоците, за използване и на времето извън „активния“ курортен сезон. А това, както може лесно да се прецени, би довело до по-голяма социална и икономическа ефективност при използване на рекреационната база.

ЛИТЕРАТУРА

- Алешина, Т. П., Климатическое районирование СССР для целей отдыха. Сб. „Климат и город“ — материалы конференции: „Климат, город, человек“, М., 1974.
- Алешина, Т. П., Н. В. Горин, Оценка климата территории СССР в целях рекреации. Труды ЦНИИК и Ф, т. 30, 1975.
- Алешина, Т. П., Е. М. Ильичева, Климатическая оценка территории для организации отдыха и туризма. „Вопросы курортологии, физиотерапии и лечебной физической культуры“, № 1, 1975.
- Алешина, Т. П., Е. М. Ильичева, Характеристика устойчивости погодного режима при оценке условий отдыха, Сб. „Проблемы комплексной климатологии“, М., Моск. фил. Геогр. общ., 1977.
- Алешина, Т. П., Климаторекреационная оценка погодного режима Советского Союза, Сб. „Исследования структур климата в погодах (распределение, динамика и генезис). Циркуляция атмосферы и климат.“ (Материалы метеорологических исследований), Междуведомств. геофизич. комитет при Презид. АН СССР), М., 1980, № 2.

EVALUATION DU TEMPS DANS LES REGIONS MONTAGNEUSES EN BULGARIE EN VUE DES BUTS DE LA RECREATION

Haralampi Tichkov

Résumé

Cet ouvrage est un essai de faire une analyse de l'état du temps pendant le jour, pour voir jusqu'à quel point il est susceptible à des entreprises récréatives en plein air. Il a été appliqué une méthodologie soviétique proposée par T. P. Aléchina. Cette méthode consiste à classifier le temps en trois groupes fondamentaux: I-er groupe — le temps sans limitations et de durée prolongée en plein air, les individus étant en bonne santé; II-ème groupe — le temps de durée limitée en partie, et III-ème groupe — le temps de durée limitée. Naturellement, la méthodologie a été utilisée tout en tenant compte des particularités du climat en Bulgarie.

De l'analyse du climat montagnoux en Bulgarie l'on a pu voir que le temps sans limitations, celui du I-er groupe, prédomine dans les terres de Stara Planina dans la zone hypsométrique de la basse montagne, c.-à-d. à l'altitude entre 600 et 1000 m d'altitude. Pour le reste des montagnes — en Rhodopes surtout et en Rila, et en Pyrine en partie, la zone favorable à récréation s'étend aussi dans les régions de la moyenne montagne (de 1000 à 1600 m). La fréquence des cas à temps sans limitations dans ces zones hypsométriques en hiver est 40 — 50% environ, et en été — entre 40 — 50%. Si l'on ajoute les jours au temps avec limitations partielles, ces du II-ème groupe, il résulte qu'en général le nombre des jours, des mois respectifs, favorables à la récréation dans la montagne est assez grand. La présence du temps avec limitations est conditionnée par l'apparition de certains phénomènes météorologiques négatifs — les températures très chaudes ou très froides, les orages, le brouillard, l'averse etc. Tout cela réduit les possibilités des activités récréatives jusqu'au minimum.